

ZÁKLADNÍ POVINNOSTI PŮVODCŮ ODPADŮ PŘI NAKLÁDÁNÍ S KOMUNÁLNÍMI ODPADY

Pravidla pro předcházení vzniku odpadů, nakládání s odpady, práva a povinnosti osob v odpadovém hospodářství a působnost orgánů veřejné správy v odpadovém hospodářství stanoví **zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech** [dále jen „Zákon“].

Co je odpad dle zákona o odpadech?

Opadem je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit. Ke zbavování dochází vždy, pokud ji osoba předá k využití nebo odstranění nebo úplatně/bezúplatně předá osobě oprávněné ke sběru nebo výkupu odpadů nebo odstraní-li ji sama [§3 odst. 1, 2 Zákona].

Původce odpadů

Původcem odpadů je právnická nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání, při jejíž činnosti vznikají odpady, nebo právnická osoba nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání, které provádějí úpravu odpadů nebo jiné činnosti, jejichž výsledkem je změna povahy nebo složení odpadů, a dále obec od okamžiku, kdy nepodnikající fyzická osoba odpad odloží na místě k tomu určeném [§ 4 odst. 1 písm. w) Zákona].

Původcem odpadů je tedy i živnostník při jeho činnosti vznikají odpady.

Nakládání s odpady

Nakládáním s odpady je shromažďování, sběr, výkup, přeprava, doprava, skladování, úprava, využití a odstranění odpadů [§ 4 odst. 1 písm. e) Zákona].

Původce odpadů (živnostník) má řadu povinností stanovených zejména § 16 Zákona:

- **Vznikající odpady ZAŘAZOVAT podle druhů** podle § 5 Zákona (podrobnosti stanoví vyhl. č. 381/2001 Sb., Katalog odpadů) **a podle kategorií** podle § 6 Zákona (na kategorie ostatní odpad a nebezpečný odpad).
- **TŘÍDIT A SHROMAŽĎOVAT odpady utříděné podle jednotlivých druhů a kategorií** – pokud vzhledem k následnému způsobu využití nebo odstranění odpadů není třídění nebo oddělené shromažďování nutné, může od něj původce upustit se souhlasem místně příslušného orgánu státní správy [§ 78 odst. 2 písm. k) a § 79 odst. 1 písm. c) Zákona].
- **ZABEZPEČIT odpady před nežádoucím znehodnocením, odcizením nebo únikem.**

- **VÉST průběžnou evidenci** o odpadech a způsobech nakládání s nimi, a to za každou samostatnou provozovnu a za každý druh vlastního nebo převzatého odpadu [§ 39 odst. 1 Zákona; § 21 vyhl. č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady].
- **OHLAŠOVAT odpady** příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností každoročně do 15.2 následujícího roku, vzniklo-li nebo bylo-li nakládáno s více než 100 kg nebezpečných odpadů za rok nebo 100 tunami ostatních odpadů za rok v rozsahu stanoveném Zákonem a prováděcím právním předpisem [§ 39 odst. 2 a § 82 odst. 3 Zákona; § 22 vyhl. č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady]. Tuto evidenci zachovat nejméně 5 let.
- **Odpady PŘEVÉST - PŘEDAT do vlastnictví pouze osobě oprávněné k jejich převzetí** podle § 12 odst. 3 Zákona – tzv. **oprávněné osobě**, která má tuto činnost povolenu příslušným krajským úřadem.
- Původce **JE ODPOVĚDNÝ za nakládání s odpady** do doby jejich využití nebo odstranění, pokud toto zajišťuje jako osoba oprávněná, nebo do doby jejich převedení do vlastnictví osobě oprávněné k jejich převzetí. **Každý je povinen zjistit, zda osoba, které předává odpady, je k jejich převzetí oprávněna** (má možnost si vyžádat povolení příslušného krajského úřadu). **V případě, že se tato osoba oprávněním neprokáže, nesmí jí být odpad předán.**
- **NAKLÁDAT S NEBEZPEČNÝMI ODPADY pouze na základě souhlasu** věcně a místně příslušného orgánu státní správy (krajský úřad uděluje souhlas k nakládání v množství větším než 100 tun nebezpečného odpadu za rok, při nakládání s menším množstvím uděluje souhlas obecní úřad obce s rozšířenou působností). **Původce odpadů ve většině případů shromažďuje odpady (krátkodobé soustředování v místě vzniku odpadů), případně zajišťuje přepravu nebezpečných odpadů. Při shromažďování odpadů a při přepravě nebezpečných odpadů není potřeba souhlasu.**
- **Při přepravě nebezpečných odpadů VÉST EVIDENCI A OHLAŠOVAT přepravované nebezpečné odpady** [§ 24 odst. 1 písm. e) a § 40 Zákona; § 25 vyhl. č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady].
- Nebezpečné odpady nebezpečných vlastností H1, H2, H3, H6, H8, H9 a H154 **OZNAČIT** grafickými **symboly** označujícími nebezpečné vlastnosti, nebezpečné odpady jiné označit nápisem „**nebezpečný odpad**“. Místa nakládání s nebezpečným odpadem **VYBAVIT identifikačním listem nebezpečného odpadu** (§ 13 zákona, příloha č. 3 vyhl. č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s nebezpečnými odpady).

Jak mohou původci odpadů (živnostníci) naložit se svým odpadem:

A. Odpad podobný komunálnímu odpadu

Odpad podobný komunálnímu odpadu je podle Zákona **veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání, který je uveden jako komunální odpad v Katalogu odpadů**. Jedná se o odpad vzniklý při nevýrobní činnosti mající obdobného složení, jako je odpad vznikající občanům.

1. PŮVODCE SI ZVOLÍ VLASTNÍHO DODAVATELE služeb odpadového hospodářství.

Původce **vytřídí z odpadu jeho využitelné složky** (druhy odpadu podskupiny odpadu 20 01 jako papír, plasty, sklo, biologicky rozložitelný odpad apod.) a **nebezpečné složky a zbylou směs nevyužitelných druhů odpadů kategorie ostatní odpad zařadí** pro účely dalšího nakládání s ním **pod katalogové číslo samostatného druhu odpadu 20 03 01 Směsný komunální odpad**.

Pro naložení s jednotlivými druhy vytříděných odpadů i se směsným komunálním odpadem si dle svého výběru zvolí vyhovujícího dodavatele služeb, který je oprávněnou osobou.

2. ZAPOJENÍ PŮVODCE do systému v obci na základě písemné smlouvy.

Původce produkující odpad podobný komunálnímu odpadu se může zapojit do obecního systému pro nakládání s komunálními odpady na základě smlouvy a za obcí stanovených podmínek.

Původce je pak **povinen tento odpad třídít a zařazovat podle Katalogu odpadů v souladu se systémem stanoveným obcí a platit cenu stanovenou obcí za užívání systému**.

Nutno zdůraznit, že zákonem není obcím stanovena povinnost uzavírat smlouvy s původci a je na obci zda smlouvy bude uzavírat.

Statutární město Brno uzavírá smlouvy, v rámci kterých mohou původci odpadů využívat systému sběru a svozu využitelných složek komunálního odpadu (papír, plasty, sklo, nápojové kartony, hliníkové obaly - plechovky od nápojů).

Informace k možnosti zapojení do systému statutárního města Brna:

<http://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/usek-rozvoje-mesta/odbor-zivotniho-prostredi/oddeleni-odpadoveho-hospodarstvi-a-hydrogeologie/zapojeni-pravnickych-osob-a-fyzickych-osob-podnikajicich-do-systemu-sberu-a-svozu-komunalniho-odpadu-v-oblasti-vyuzitelnych-slozek-komunalniho-odpadu/>

V případě zapojení do systému obce není původce povinen vést průběžnou evidenci a ohlašovat produkci odpadů, které odkládá do systému obce.

Využívání systému zavedeného obcí pro nakládání s komunálním odpadem bez písemné smlouvy s obcí je pod pokutou do výše 300 000 Kč.

B. Další druhy odpadů – „nekomunální“ odpady

Obce mohou v rámci obecního systému zajišťovat pouze sběr komunálních odpadů (odpady skupiny 20 dle Katalogu odpadů). Nakládání s odpady „nekomunálními“ si musí původce zajistit prostřednictvím oprávněné osoby.

Kontrola a sankce za porušení povinností:

Plnění povinností původců odpadů kontrolují pověřené pracovníci obecních úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, krajských úřadů a České inspekce životního prostředí. Horní hranice pokut, které mohou příslušné orgány uložit za porušení povinností, se přitom pohybují v řádech milionů (§ 66 Zákona).

V případě zjištění porušení uvedených povinností, tedy při **využívání systému zavedeného obcí pro nakládání s komunálním odpadem bez písemné smlouvy s obcí**, uloží **obecní úřad** pokutu až do výše **300 000 Kč** (§ 66 odst. 1 Zákona).